

Чи повинна ЮО, ФОП або ФО, яка здійснює незалежну професійну діяльність відкривати розрахунковий рахунок для ведення господарської діяльності?

ЗІР, категорія 135.06

Відповідно до п. 2 ст. 1087 Цивільного кодексу України від 16 січня 2003 № 435-IV із змінами та доповненнями (далі – ЦКУ) розрахунки між юридичними особами, а також розрахунки за участю фізичних осіб, пов'язані із здійсненням ними підприємницької діяльності, провадяться в безготівковій формі. Розрахунки між цими особами можуть провадитися також готівкою, якщо інше не встановлено законом.

Згідно з п. 35.2 ст. 35 Податкового кодексу України від 02 грудня 2010 року № 2755-VI із змінами та доповненнями (далі – ПКУ) сплата податків та зборів здійснюється в готівковій або безготівковій формі, крім випадків, передбачених ПКУ або законами з питань митної справи.

Граничні суми розрахунків готівкою для фізичних та юридичних осіб, а також для фізичних осіб – підприємців відповідно до ст. 1087 ЦКУ встановлюються Національним банком України (п. 3 ст. 1087 ЦКУ).

Водночас абзацом четвертим п. 1.4 Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 21 січня 2004 року № 22 із змінами та доповненнями, визначено, що безготівкові розрахунки – перерахування певної суми коштів з рахунків платників на рахунки отримувачів коштів, а також перерахування банками за дорученням підприємств і фізичних осіб коштів, унесених ними готівкою в касу банку, на рахунки отримувачів коштів. Зазначені розрахунки проводяться банком на підставі розрахункових документів на паперових носіях чи в електронному вигляді;

Порядок відкриття банками рахунків клієнтів та використання коштів за ними визначаються Інструкцією про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах, затвердженою постановою Правління Національного банку України від 12 листопада 2003 року № 492 із змінами та доповненнями (далі – Інструкція № 492).

Згідно з абзацами першим та другим п. 1.8 Інструкції № 492 банки відкривають своїм клієнтам за договором банківського рахунку поточні рахунки, за договором банківського вкладу – вкладні (депозитні) рахунки, за договором рахунку умовного зберігання (ескроу) – рахунки умовного зберігання (ескроу).

Поточний рахунок – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання грошей і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України.

Рахунок умовного зберігання (ескроу) – рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зарахування на рахунок коштів та перерахування їх / видачі коштів готівкою у випадках, передбачених законодавством України, особі (особам), зазначеній (зазначеним) клієнтом (бенефіціару або бенефіціарам), або повернення таких коштів клієнту за настанням підстав, передбачених договором (абзац одинадцятий п. 1.8 Інструкції № 492).

Основи правового регулювання договірних відносин у сфері функціонування банківських рахунків викладено у главі 72 ЦКУ.

Отже, суб'єкти господарювання мають право відкривати рахунки для забезпечення своєї господарської діяльності і власних потреб у будь-яких банках України відповідно до власного вибору.

Поточний рахунок відкривається підприємствам усіх видів і форм власності, їх відокремленим підрозділам, а також фізичним особам – підприємцям для зберігання грошових коштів і здійснення всіх видів операцій за цими рахунками відповідно до чинного законодавства.

Юридична особа для ведення господарської діяльності може здійснювати розрахунки як в безготівковій формі так і готівкою.

Якщо фізична особа – підприємець або фізична особа, яка здійснює незалежну професійну діяльність, не планує працювати з іншими підприємствами (зазвичай розрахунки між підприємствами здійснюються у безготівковій формі) та отримувати оплату за товари та послуги від покупців через банк, то такий підприємець може здійснювати підприємницьку діяльність, не відкриваючи рахунка в банку. При цьому, сплата податків та зборів здійснюється в готівковій або безготівковій формі, крім випадків, передбачених ПКУ або законами з питань митної справи.